

บทที่ 1

บทนำ

สภาพปัญหา

การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญในฐานะของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นรูปการปกครองในลักษณะของการกระจายอำนาจในการปกครองและการบริหารงานของท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของตนได้ด้วยคนในท้องถิ่นเอง โดยมุ่งหวังให้สามารถบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เพราะมีความเชื่อว่า คนท้องถิ่นย่อมรู้จักท้องถิ่นมากกว่าคนจากภูมิลำเนาอื่น และเชื่อในความรักและความผูกพันของเจ้าของท้องถิ่นต่อท้องถิ่นตน นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นยังเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลจากส่วนกลางให้ท้องถิ่นเป็นผู้รับภาระ และเป็นการปลุกฝังให้ประชาชนได้เข้าใจการปกครองตนเองในระดับล่างสุดในรูปสภาท้องถิ่น อันเป็นความสำคัญมูลฐานของการฝึกฝนความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น และเป็นรากฐานของหลักประชาธิปไตยที่ต้องการให้ประชาชนได้เป็นผู้ปกครองตนเองหรือสามารถดูแลและพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามแนวทางที่คนในท้องถิ่นต้องการ และเป็นรากฐานและปัจจัยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุขของไทย ซึ่งเป็นการปกครองในระดับชาติด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การบริหารพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดผลดีหรือไม่เพียงใดย่อมจะเป็นไปตามตัวแปรของปัจจัยด้านต่างๆ ได้แก่ กำลังคน เงิน ประชากร ตลอดจนขนบธรรมเนียมของท้องถิ่นนั้นๆ และเพื่อความสมประโยชน์ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า หลักการปกครองของไทยในส่วนของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้มีรูปแบบที่แตกต่างหลากหลายโดยแบ่งตามความเหมาะสมตามศักยภาพในการสามารถดูแลตนเองของแต่ละท้องถิ่น เห็นได้จากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 มาตรา 70 กำหนดให้จัดระเบียบราชการส่วนท้องถิ่นเป็น 4 รูปแบบ กล่าวคือ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ตามที่
มีกฎหมายกำหนด*

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลระบบผู้จัดการ (city manager) ซึ่งนำ
มาใช้ในการบริหารเมืองพัทธานันท์นับได้ว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นพิเศษ ซึ่งมีแนวความคิดมา
จากการบริหารงานของธุรกิจเอกชน โดยการจ้างบุคคลภายนอกที่มีความสามารถมารับผิด
ชอบบริหารงานท้องถิ่น และจากความพิเศษของลักษณะเมืองพัทธานเองก็เป็นเหตุผลประกอบ
ที่สำคัญในการใช้รูปแบบแนวคิดดังกล่าว เนื่องจากเมืองพัทธานเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สามารถ
ทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นอย่างมาก มีการเติบโตที่รวดเร็ว และมีเงินหมุนเวียนจากธุรกิจภายใน
ในเมืองพัทธานมหาศาล จึงจำเป็นต้องจัดการบริหารรูปแบบพิเศษขึ้น เพื่อสามารถรองรับการ
เติบโตได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็วทันกับการขยายตัว ทั้งในส่วนของสภาพบ้านเมืองและ
ธุรกิจที่มีผลประโยชน์มากมาย

รูปแบบของการบริหารเมืองพัทธาน เป็นการนำเอารูปแบบการบริหารงานท้องถิ่น
ในระบบเทศบาลแบบผู้จัดการของสหรัฐอเมริกามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นที่มี
ลักษณะพิเศษอย่างเมืองพัทธาน ซึ่งมีลักษณะพิเศษไปจากรูปแบบการปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ที่
สำคัญคือ มีสภาเมืองพัทธานเป็นผู้อนุมัติจ้างปลัดเมืองพัทธามารับผิดชอบในการบริหารกิจการ
ทั้งหมด และมีเหตุผลรองรับในการจัดตั้งเมืองพัทธานเป็นรูปแบบการปกครองพิเศษต่อจาก
กรุงเทพมหานคร ตามที่ปรากฏในวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการเมืองพัทธาน พ.ศ. 2521 ที่ประกาศให้ยุบสุขาภิบาลนาเกลือ และจัดตั้งเป็นราชการ
บริหารส่วนท้องถิ่นพิเศษขึ้นใหม่ เรียกว่า "เมืองพัทธาน"

แต่เกือบ 20 ปีที่ผ่านมา ภายใต้การใช้รูปแบบดังกล่าวปกครองและบริหาร
เมืองพัทธาน ปรากฏว่ามีปัญหาต่างๆ มากมาย อาทิเช่น ปลัดเมืองพัทธานลาออกบ่อยครั้งจนเป็น
ที่กล่าวกันว่าเมืองพัทธานใช้ปลัดเมืองฯ เปลืองที่สุด มีการทำผิดกฎหมายเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น

* การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายกำหนด เป็นการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ ที่
ปรากฏในปัจจุบัน ได้แก่

"กรุงเทพมหานคร" ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พุทธศักราช
2528.

"เมืองพัทธาน" ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทธาน พุทธศักราช 2521

"องค์การบริหารส่วนตำบล" ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
พุทธศักราช 2537

โดยเฉพาะปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและอาชญากรรม สิ่งแวดล้อมเป็นพิษโดยเฉพาะน้ำเสีย ปัญหาการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ปัญหาการจราจร และอื่นๆ* อันเป็นอุปสรรคต่อการบริหารเมืองพัทยาทั้งสิ้น

จึงอาจกล่าวได้ว่าปัญหาหลักของเมืองพัทยาไม่น่าจะอยู่ที่รูปแบบ แต่น่าจะอยู่ที่พฤติกรรมของกลุ่มชนชั้นนำในท้องถิ่น กลุ่มอิทธิพลต่างๆ ในท้องถิ่น และการแบ่งสรรผลประโยชน์อันมีขอบระหว่างกลุ่มผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นมากกว่า ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาที่รูปแบบและโครงสร้างจึงเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้อง แต่แง่มุมที่น่าศึกษาและจะทำให้ทราบถึงสาเหตุของความล้มเหลวในการบริหารเมืองพัทยาที่แท้จริง ควรจะศึกษาในประเด็นทางการเมืองที่มีกลุ่มการเมืองเดี่ยวผูกขาดอำนาจในเมืองพัทยา ซึ่งจะสามารถอธิบายสาเหตุแห่งปัญหาได้ถูกต้อง และช่วยให้เมืองพัทยามีการบริหารที่มีประสิทธิภาพได้

ความสำคัญของปัญหา

หลังจากเมืองพัทยาได้ใช้รูปแบบผู้จัดการเทศบาลมาเกือบ 20 ปี พบว่ารูปแบบดังกล่าวได้สร้างปัญหาในการบริหารต่างๆ มากมาย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลงมาก การประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการในท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจชักช้ายุ่งยาก งบประมาณมีน้อย ไม่ทันกับปัญหาที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวน้อยลงทุกที มีการทำผิดกฎหมายในเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น มีการเอาวัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ขาดความสะอาดเรียบร้อย ผังเมืองสับสน มีการก่อสร้างไม่เป็นฤดูกาลจนไม่สะดวกแก่การท่องเที่ยว และเป็นแหล่งโลกีย์มากกว่าที่จะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกต่อไป และที่สำคัญคือปัญหาความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างนายกเมืองพัทยา กับปลัดเมืองพัทยา ที่นายกเมืองพัทยามีความเข้าใจผิดในหน้าที่รับผิดชอบของตน โดยมักจะปฏิบัติหน้าที่แทนหรือเอางานในหน้าที่ปลัดเมืองพัทยามาทำ เป็นต้น ผลที่มักจะพบภายหลังเกิดความขัดแย้งดังกล่าวก็คือ ปลัดเมืองพัทยามักลาออกก่อนครบวาระเสมอ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่เป็นอุปสรรคในการบริหารงานเมืองพัทยาทั้งสิ้น การบริหารงานเมืองพัทยาจึงไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ในตอนแรก และยังได้สร้างความสับสนและปัญหาให้แก่การบริหารงานขององค์การและความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่น

* ปัญหาต่างๆ ปรากฏในข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่จะลงอยู่เป็นประจำถึงสภาพเมืองพัทยาที่มีปัญหาสมควรหาทางแก้ไข และปรากฏในงานวิจัยเกี่ยวกับเมืองพัทยาอีกหลายชิ้น ยกตัวอย่างเช่น งานของประธาน คงฤทธิศึกษาาร ใน การปกครองเมืองพัทยา งานของอรุณ รัชธรรม ใน บทบาทของเมืองพัทยาในการพัฒนาประเทศ และคนอื่นๆ อีกหลายคน ซึ่งต่างมีข้อสรุปตรงกันในสภาพปัญหาของเมืองพัทยา

จากการสังเกตการณ์ในพื้นที่ และแสวงหาข้อมูลกับผู้ที่คลุกคลีกับกิจการเมือง พัทยามาตลอด ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในเมืองพัทยา หรือนักการเมืองระดับชาติในพื้นที่ดังกล่าว พบว่า ปัญหาที่ปรากฏให้เห็นดังกล่าวอาจเกิดได้จากโครงสร้างเมืองพัทยาที่ใช้รูปแบบผู้จัดการเทศบาล แต่ไม่ใช่สิ่งสำคัญจนกระทั่งเป็นสาเหตุหลักของปัญหาที่มีมากมายในเมืองพัทยา เพราะปัญหาที่แท้จริงและเป็นรากฐานของปัญหาเมืองพัทยาทั้งปวงคือ การที่เมืองพัทยามีการกระจุกตัวของอำนาจในชุมชน ส่งผลกระทบถึงการเมืองท้องถิ่นที่มีการแข่งขันทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่างๆ ในระดับต่ำมาก จนกระทั่งมีกลุ่มใหญ่เพียงกลุ่มเดียวแทบจะครอบงำเมืองพัทยาในทางการเมืองได้ทั้งหมด ซึ่งส่งผลต่อการมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจ และสภาพสังคมของเมืองพัทยาไปด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า สาเหตุมูลฐานของปัญหาในการบริหารของเมืองพัทยาเกิดจากระบบผูกขาดอำนาจทางการเมืองได้เกิดขึ้นในกระบวนการการเมืองท้องถิ่นเมืองพัทยา แม้จากการสำรวจจะพบว่า เมืองพัทยาเป็นท้องถิ่นที่มีความหลากหลายของผลประโยชน์ และมีความหลากหลายของกลุ่ม แต่ระดับความเข้มแข็งและอ่อนแอของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันมาก เพราะมีทรัพยากรทางการเมืองแตกต่างกันจนกระทั่งไม่สามารถแข่งขันกันได้อย่างเท่าเทียม และจะไม่เกิดการแข่งขันระหว่างกลุ่มการเมืองตามมาด้วย ดังนั้นสภาพการเมืองของเมืองพัทยาจึงมีลักษณะการผูกขาดอำนาจโดยกลุ่มอิทธิพลกลุ่มเดียว ขาดการถ่วงดุลย์อำนาจจากกลุ่มอื่นๆ และประชาชน ดังนั้นการเมืองของเมืองพัทยาจึงมีลักษณะนิ่งเฉย ไร้ความเคลื่อนไหว อันเป็นป่อเกิดสำคัญต่อปัญหาที่มาจากการบริหารต่างๆ ดังที่กล่าวไปแล้ว

จากสภาพปัญหาและสาเหตุที่วิเคราะห์ข้างต้น จึงน่าสนใจศึกษาว่า กลุ่มต่างๆ ในเมืองพัทยามีกี่กลุ่ม เป็นกลุ่มชนิดใด มีสมาชิกเป็นคนประเภทใด แกนนำของแต่ละกลุ่มคือใคร เข้ามาแข่งขันและมีบทบาททางการเมืองมากน้อยเพียงใด เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น จนกระทั่งกลายเป็นตัวช่วยส่งเสริมการครอบงำของกลุ่มใหญ่ๆ เพียงกลุ่มเดียว ทำให้เกิดการครอบงำผูกขาดทางการเมืองของเมืองพัทยา และจะศึกษาวิธีการครองและการรักษาอำนาจที่ต่อเนื่องยาวนานของกลุ่มดังกล่าว อันเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งจนกลายเป็นสาเหตุสำคัญต่อปัญหาที่ซับซ้อนและยาวนานของเมืองพัทยา ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ต้องการศึกษาความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างระดับความเข้มแข็งและอ่อนแอของกลุ่มต่างๆ ในเมืองพัทยาที่มีแตกต่างกันมากจนกระทั่งไม่สามารถแข่งขันกันได้ ทำให้แทบจะไม่มีการแข่งขันทางการเมืองในเมืองพัทยา ก่อให้เกิดระบบผูกขาดอำนาจทางการเมืองโดยคนเพียงกลุ่มเดียวในเมืองพัทยามาโดยตลอด และเป็นเหตุผลสำคัญที่สุดเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เมืองพัทยามีปัญหาดังเช่นในปัจจุบัน จน

กระทั่งกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการพยายามที่จะตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยาขึ้นใหม่ ซึ่งมีการทำมาหลายครั้ง ตั้งแต่การเสนอให้ปรับรูปแบบโครงสร้างการบริหารเมืองพัทยา จนกระทั่งเสนอให้เปลี่ยนรูปจากเทศบาลระบบผู้จัดการ ไปเป็นเทศบาลนคร และแนวทางแก้ไขล่าสุด คือ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเมืองพัทยาให้เป็นรูปแบบที่มีฝ่ายบริหารที่เข้มแข็ง หรือเป็นรูปแบบคล้ายกรุงเทพฯ คือนายกเมืองพัทยามาจากการเลือกตั้ง และสามารถแต่งตั้งรองนายกเมืองพัทยาได้อีกไม่เกิน 4 คน ซึ่งคล้ายกับเทศบาลนครตรงที่สภาเมืองพัทยามีจำนวน 24 คน และให้มีประธานและรองประธานสภาอย่างละ 1 คน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งจากสมาชิกตามมติของสภาเมืองพัทยา¹

จากที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะกลุ่มและอำนาจทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนเมืองพัทยา โดยเฉพาะลักษณะการกระจุกตัวของกลุ่มที่ครองอำนาจทางการเมือง
2. ศึกษาอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อการตัดสินใจกำหนดนโยบายสาธารณะ และการดำเนินกิจการสาธารณะของเมืองพัทยา
3. ศึกษาการใช้ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองของเมืองพัทยา

สมมติฐานของการวิจัย

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ตั้งสมมติฐานในประการที่สำคัญไว้ดังนี้

“อำนาจของชุมชนเมืองพัทยามีลักษณะกระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่ม ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในเมืองพัทยา และมีผลต่อการตัดสินใจในการบริหารกิจการของเมืองพัทยา ”

สมมติฐานนี้ตั้งขึ้นบนหลักการและความเชื่อที่ว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดครองอำนาจ ย่อมแสวงหาและรักษาผลประโยชน์ไว้แก่ตนหรือกลุ่มพวกเดียวกันกับพวกตน และระบอบการเมืองการปกครองใดหากเปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ มีการแข่งขันกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองโดยเสรีแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในที่สุด เพราะเป็นการกระจายอำนาจทางการเมืองและการตัดสินใจ ไม่ให้รวมศูนย์อยู่กับกลุ่มหรือบุคคลใดบางกลุ่ม กลุ่มต่างๆ จะดูแลผลประโยชน์ของกลุ่มตนจึงพยายามถ่วงรั้งและคานอำนาจซึ่งกันและกันไว้ เมื่อเกิดการต่อรองผลประโยชน์ระหว่างกลุ่ม และผลประโยชน์ของกลุ่มใดสอดคล้องและได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการต่อรองก็จะกลายเป็นประโยชน์

¹ ไปรตดูภาคผนวก ก., หน้า 243-254.

สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมในที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นการสอนการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคมแบบประชาธิปไตยอีกด้วย

ขอบข่ายและข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาอำนาจในชุมชนซึ่งมีอิทธิพลต่อการเมืองในท้องถิ่นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่มีลักษณะเป็นสังคมเมือง ซึ่งสมาชิกในสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างหลวมๆ* ความเกี่ยวพันระหว่างสมาชิกในสังคมในลักษณะเครือข่ายมีน้อยจนเกือบไม่มีความสำคัญ ประกอบทั้ง สมาชิกของสังคมส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่ไม่มีภูมิลำเนาเดิมที่เมืองพัทยา หากแต่เป็นผู้อพยพเข้ามาประกอบอาชีพต่างๆ ที่เมืองพัทยา เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจการท่องเที่ยว และธุรกิจบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ฉะนั้น สมาชิกของสังคมส่วนหนึ่งซึ่งไม่รู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น ขาดความรู้สึกหวงแหน และไม่สามารถรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนได้ การเข้ามาของกลุ่มผู้มีอิทธิพลเพื่อครอบงำสังคมจึงทำได้ง่าย และไม่มีการต่อต้าน นานวันไปกลุ่มดังกล่าวก็จะเพิ่มอำนาจและอิทธิพลมากขึ้น จนกระทั่งเหนือกว่าประชาชนและกลุ่มอื่นๆ ในสังคมอย่างเห็นได้ชัด และยิ่งไปกว่านั้น นอกจากคนในสังคมจะไม่ต่อต้านแล้ว ยังจะเข้าหาฟังฟังกลุ่มดังกล่าวอีกด้วย จึงกลายเป็นกลุ่มอิทธิพลที่มีอำนาจเหนือท้องถิ่นอย่างรอบด้าน นั้นหมายถึงการสามารถเข้าไปกำหนดตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของท้องถิ่นได้ รวมทั้งในเรื่องการเมืองท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าได้เข้าไปกำหนดความเป็นไปของพื้นที่นั้นๆ ได้อย่างเบ็ดเสร็จ

อาจกล่าวได้ว่าเมืองพัทยา เป็นตัวอย่างที่ดีของผลกระทบจากอำนาจในชุมชนต่อการเมืองท้องถิ่น เห็นได้จากมีผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเมืองพัทยาหลายเรื่อง ที่ชี้ว่าการปกครองท้องถิ่นรูปเมืองพัทยามีลักษณะเข้าข่ายความสามารถทางการเมืองไม่เพียงพอ สาเหตุน่าจะเป็นเพราะมีกลุ่มที่มีลักษณะเด่นและเข้มแข็ง สามารถมีและใช้ทรัพยากรทางการเมืองที่เหนือกว่าครอบงำเพียงกลุ่มเดียว ท่ามกลางกลุ่มอื่นๆ อีกหลากหลายแต่อ่อนแอกว่ามาก จนไม่สามารถถือเป็นคู่แข่งทางการเมืองที่เท่าเทียมได้ การจะเข้าใจเมือง

* มีนักวิชาการที่สำคัญคือ ลูเซียน แฮงส์ (Lucian Hanks) และจอห์น ออมبری (John Embree) ได้เคยเสนอแนวความคิดที่กล่าวถึงสังคมไทยไว้ว่า เป็นสังคมที่มี "โครงสร้างหลวม" หมายความว่า ความสัมพันธ์แบบเครือญาติในสังคมไทย และความสัมพันธ์ทางชนชั้นหรือความสัมพันธ์อื่นๆ ไม่มีส่วนกำหนดชีวิตของคนไทยเท่าไร สังคมไทยอยู่เป็นกลุ่มย่อยๆ และในกลุ่มย่อยๆ มีลักษณะปัจเจกชน ซึ่งมีอิทธิพลในการตัดสินใจของตัวเองมาก และเมื่อคนไม่มีความมั่นคงในชีวิต คือมีลักษณะปัจเจกชนนิยม แต่ต้องการความมั่นคงในชีวิต ต้องการประกอบอาชีพได้โดยไม่ต้องกลัวภัยธรรมชาติ ไม่ถูกกดขี่ข่มเหง ก็หันมาพึ่งผู้อุปถัมภ์ ไพร่ตูด สมเกียรติ วันทะนะ, กุลลดา เกษบุญชู, ไชยยันต์ วัชรกุล และชงชัย วินิจจะกุล, บันทึกการอภิปรายเรื่อง การใช้ Patron-Client Model ในการศึกษาสังคมไทย, (ม.ป.ท., 2524), หน้า 17-18.

พัทยาก็จำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะและบทบาททางการเมืองของกลุ่มต่างๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆ ในเมืองพัทยากันเอง และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับนักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการครอบงำและผูกขาดอำนาจดังกล่าวกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองพัทยา ทั้งนี้จะมองบทบาททางการเมืองของแต่ละกลุ่มเป็นเสมือนการแข่งขันในกิจกรรมทางการเมืองของบุคคล

จากข้อบ่งชี้ที่ต้องการศึกษาวิจัยของวิทยานิพนธ์ที่เสนอไว้ จะพบว่าเป็นการศึกษาเฉพาะประเด็นที่สำคัญเพียงบางประเด็นและเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งและละเอียดอ่อนมาก ทำให้มีข้อจำกัดบางประการคือ

การศึกษาวิจัย ต้องการศึกษารอบด้านของบทบาททางการเมืองท้องถิ่น โดยมุ่งจะชี้ถึงประเด็นการครอบงำของกลุ่มเพียงกลุ่มเดียวเป็นเวลานาน โดยแทบจะมีสภาพที่เรียกว่า ไร้คู่แข่งทางการเมือง อันเป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่กระทบต่อปัญหาแทบทุกอย่างของเมืองพัทยาในปัจจุบัน นั้นหมายถึงเป็นการศึกษาจากสาเหตุทางการเมืองโดยเฉพาะในประเด็นการต่อสู้แข่งขันระหว่างกลุ่มต่างๆ อย่างไม่เท่าเทียมกันเป็นหลัก ซึ่งได้วิเคราะห์แล้วว่าปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อปัญหาของเมืองพัทยา จึงไม่ขอกล่าวถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม หรืออื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อปัญหาของเมืองพัทยาได้

1. เนื่องจากเมืองพัทยามีกลุ่มที่หลากหลาย ทั้งที่มีและไม่มีบทบาททางการเมืองในเมืองพัทยา และกลุ่มส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้ามามีบทบาททางการเมือง จึงจะศึกษาเฉพาะกลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองที่สำคัญๆ โดยจะศึกษาในทุกด้านอย่างละเอียด ส่วนกลุ่มที่ไม่มีบทบาททางการเมืองจะกล่าวถึงแต่โดยสังเขป

2. วิธีการศึกษาที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) บุคคลบางท่านที่ให้สัมภาษณ์จะใช้เป็นชื่อสมมติ ทั้งนี้เพื่อบุคคลดังกล่าวสามารถให้สัมภาษณ์ในรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ต้องการจะศึกษาได้มากที่สุด โดยมีต้องกังวลว่าข้อเท็จจริงที่ให้สัมภาษณ์จะกระทบกระเทือนต่อบุคคลนั้นในภายหลัง

แนวทางของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive research) มุ่งจะชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาต่างๆ ในเมืองพัทยา ซึ่งสาเหตุจากโครงสร้างหรือรูปแบบผู้จัดการเทศบาลเป็นเพียงสาเหตุรอง แต่การถูกผูกขาดอำนาจทางการเมืองโดยคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มเดียวอย่างแทบจะไม่มีคู่แข่งมาโดยตลอดต่างหากที่เป็นสาเหตุแท้จริง นอกจากนี้จะ

ศึกษาข้อมูลเอกสารและห้องสมุด (documentary and library) ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เป็นหลัก เพื่อจะนำมาวิเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้งและแม่นยำ การศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีการศึกษาที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม เนื่องจากจะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ในแต่ละกลุ่มและระหว่างกลุ่มที่มีลักษณะเชิงอุปถัมภ์มากกว่าการแข่งขันขัดแย้งกัน อันเป็นลักษณะประสานมากกว่าปะทะ ข้อมูลมีลักษณะในเชิงลึกและซับซ้อน ถือเป็น การวิเคราะห์ในแบบการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาเอกสาร (documentary)

ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจะศึกษาวิจัยในเรื่องโครงสร้างรูปแบบเมืองพัทยา ภาพเมืองพัทยาโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นด้านลบ (negative) คือปัญหาต่างๆ เช่นด้านสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ผู้มีอิทธิพล ฯลฯ แนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังกล่าวที่เคยถูกนำเสนอ หรือด้านบวก (positive) คือความเจริญ เงินหมุนเวียนในเมืองพัทยา การดึงดูดนักท่องเที่ยว ฯลฯ และในส่วนของทฤษฎีที่จะนำมาประยุกต์ใช้สร้างกรอบในบทวิเคราะห์ ทั้งนี้จะวิจัยเอกสารจากบทความในนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ หนังสือต่างๆ เกี่ยวกับเมืองพัทยา รวมทั้งวิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยที่ทำมาก่อนหน้านี้ โดยนำมาเป็นพื้นฐานในการจะศึกษาวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเมืองพัทยา เพื่อจะสามารถพิสูจน์สมมติฐานได้ตามที่ตั้งไว้

2. ขั้นตอนการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview)

เป็นการศึกษาเพื่อที่จะได้ข้อมูลในเชิงลึกกับบุคคลที่คัดเลือกแล้วว่ามีความรู้ และมีรายละเอียดข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา อันได้แก่บุคคลกลุ่มต่างๆ ที่สำคัญๆ สามารถแบ่งได้เป็นสามฝ่าย คือ ฝ่ายข้าราชการการเมือง ได้แก่ นักการเมืองระดับชาติในเขตจังหวัดชลบุรี เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี นักการเมืองท้องถิ่น เช่นนายกและอดีตนายกเมืองพัทยา สมาชิกและอดีตสมาชิกสภาเมืองพัทยา ฝ่ายข้าราชการประจำ ได้แก่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยที่ดูแลหรือต้องทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมในพื้นที่เมืองพัทยาโดยตรง และพนักงานเมืองพัทยา โดยจะสัมภาษณ์เฉพาะบุคคลที่น่าจะให้คำตอบที่เชื่อถือได้ และฝ่ายประชาชน ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่อาจไม่ได้หรือไม่เคยมีตำแหน่งทางการเมืองหรือการบริหารในเมืองพัทยา แต่น่าจะให้คำตอบในเรื่องกลุ่มต่างๆ ในเมืองพัทยาได้ดี เพราะเป็นผู้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มที่มีอำนาจในเมืองพัทยา หรือเป็นผู้ที่คลุกคลีสนใจการเมืองท้องถิ่นมานาน รวมทั้งบุคคลที่น่าจะเป็นตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในเมืองพัทยาได้ โดยจะสัมภาษณ์บุคคลในระดับผู้นำกลุ่มเป็นสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มใหญ่และสำคัญในเมืองพัทยา เช่น กลุ่มธุรกิจโรงแรมขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในเมืองพัทยา เป็นต้น

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จะขึ้นกับกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวแทนกลุ่มที่ต้องการศึกษาซึ่งสามารถแบ่งลักษณะกลุ่มและแบ่งลักษณะคำถามได้สองประเภทดังต่อไปนี้

1. กลุ่มที่ยังอยู่ในตำแหน่งทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ สำหรับข้าราชการประจำ ได้แก่ พนักงานเมืองพัทยา ข้าราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค สำหรับข้าราชการการเมือง ได้แก่ นักการเมืองกลุ่มเดียวกับกลุ่มที่ครองอำนาจเมืองพัทยาในปัจจุบัน การตอบคำถามบุคคลดังกล่าวเหล่านี้ น่าจะหลีกเลี่ยงที่จะให้คำตอบที่มีความอ่อนไหวหรือกระทบกระเทือนกลุ่มที่ครองอำนาจในทางที่ไม่ดี ดังนั้นคำถามส่วนใหญ่ซึ่งใช้ร่วมกันได้ ได้แก่คำถามในทำนองดังต่อไปนี้

- 1) เริ่มจากคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกรวมทั้งปัญหาและหน้าที่ในการทำงานของผู้ให้สัมภาษณ์ และการทำงานประสานกับหน่วยงานต่างๆ ของเมืองพัทยา
- 2) ถามความเห็นว่าเป็นเมืองพัทยามีปัญหาอะไรบ้าง และปัญหาที่น่าจะเป็นมูลเหตุแห่งปัญหาทั้งหมดมีหรือไม่ ถ้ามีคือปัญหาอะไร การแก้ปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวมาจะแก้ได้หรือไม่เพียงใด มีขั้นตอนในการแก้ อย่างไร
- 3) การรวมกลุ่มการเมืองในเมืองพัทยาว่าที่ผ่านมามีกลุ่มใดบ้าง ก็กลุ่ม และจัดตั้งกลุ่มได้อย่างไร แตกต่างจากกลุ่มอื่นในเมืองพัทยา หรือไม่ อย่างไร
- 4) ถามถึงกลุ่มรักษัพัทยา ถ้าหากเป็นสมาชิกในกลุ่มนี้ อยากทราบว่า เข้าร่วมกลุ่มกันได้อย่างไร
- 5) ต่อเนื่องจากข้อ 4 หากไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มรักษัพัทยา จะถามความเห็น ว่า กลุ่มดังกล่าวมีโอกาสทางการเมืองแค่ไหน
- 6) คิดว่าเหตุใดจึงมีกลุ่มเดียวที่สามารถรวมตัวกันได้ ส่วนคนอื่นเป็นผู้สมัครอิสระ และมีกลุ่มหรือผู้สมัครไม่มากเหมือนครั้งปี 2524 และเห็นว่าคนพัทยาดิ้นตัวทางการเมืองมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด
- 7) เคยรู้จักกับนักธุรกิจที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มต่างๆ บ้างหรือไม่ และเคยชักชวนให้เข้ามาเล่นการเมือง หรือพวกเขาสนใจการเมืองหรือไม่

- 8) หากยังไม่ได้คำตอบในเรื่องใครคือชนชั้นนำในเมืองพญา ก็จะสามารถตอบได้ว่า ถ้ามีปัญหาที่มีข้อขัดแย้งกันระหว่างสมาชิกเมืองพญา และไม่สามารถตกลงกันได้ ผู้ที่จะเป็นตัวกลางประสานความขัดแย้งที่ดีที่สุดคือใคร
- 9) สุดท้ายจะให้ระบุบุคคลที่มีชื่อเสียงในเมืองพญา มีบทบาทนำในเมืองพญา สามารถจะทำให้เมืองพญามีแนวโน้มในการดำเนินงานตัดสินใจต่อนโยบายหรือโครงการใดๆ ได้ สามารถทำให้เมืองพญาเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ให้ระบุมาเป็นจำนวน 5 คน (ซึ่งหากได้คำตอบน้อยกว่า 5 คนก็ได้)

2. กลุ่มที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งข้าราชการการเมืองหรือข้าราชการประจำที่เกี่ยวข้องกับเมืองพญาแล้ว หรือกลุ่มที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายเดียวกับกลุ่มครองอำนาจการเมืองท้องถิ่นเมืองพญาปัจจุบัน รวมทั้งกลุ่มประชาชนที่สนใจหรือคลุกคลีกับการเมืองพญา และตัวแทนกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มใหญ่ๆ และสำคัญๆ ในเมืองพญา และเพื่อที่จะได้ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐานเดียวกันดังนั้น คำถามส่วนใหญ่จึงไม่แตกต่างจากประเภทแรกแต่จะใช้คำถามที่น้อยกว่า: ได้แก่คำถามที่ 2, 3 และ 5-9 ของกลุ่มที่หนึ่ง ซึ่งคนกลุ่มที่สองนี้ จะใช้คำถามน้อยกว่าเพราะมีความพร้อมที่จะตอบคำถามมากกว่า และให้ข้อมูลที่ตอบตรงคำถามมากกว่า ดังนั้นในบางครั้งอาจถามไม่ครบทั้ง 7 ข้อ แต่จะได้ข้อมูลมากกว่ากลุ่มแรก ที่อาจจำเป็นต้องถามมากกว่า 9 ข้อ เพราะเป็นการถามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องระมัดระวังในการตอบคำถามมากกว่าสอบถามจากกลุ่มที่สอง และคำตอบของกลุ่มที่แรก จะได้คำตอบแค่พอใช้ได้ และมักจะไม่ใช่คำตอบที่ชัดเจน เพราะตอบไม่ตรงคำถามเท่าใดนัก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ข้างต้นทั้งหมดประกอบกับวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยเสนอไว้สามารถคาดได้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้กล่าวคือ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะ ประเภท และสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ในการรวมกลุ่ม รวมทั้งการมีอยู่ และแสวงหา ซึ่งอำนาจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองในเมืองพญา โดยมีการผูกขาดของกลุ่มการเมือง

2. ทำให้ทราบถึงอำนาจและอิทธิพลของแต่ละกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มที่ผูกขาดอำนาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภารกิจต่างๆ อันเป็นพฤติกรรมทางสังคมและการเมืองที่แท้จริงภายในชุมชนเมืองพัทยา

3. ทำให้ทราบถึงการใช้ระบบอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือในการสร้าง แสวงหา รักษา และใช้อำนาจทางการเมืองของกลุ่มที่มีอิทธิพล ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญต่อสภาพปัญหาต่างๆ ของเมืองพัทยาในปัจจุบัน

4. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของเมืองพัทยา เพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไปอย่างถูกปัญหา ส่งผลให้เมืองพัทยามีสภาพที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สมกับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

5. ผลจากการศึกษาอาจนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำความเข้าใจองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่นๆ ของไทยที่มีปัญหาคล้ายคลึงกับเมืองพัทยา โดยเฉพาะปัญหาการผูกขาดอำนาจทางการเมืองการปกครองซึ่งสามารถเกิดได้กับทุกรูปแบบขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อจะได้เข้าใจถึงสภาพปัญหาที่แท้จริง และสามารถแก้ไขหรือป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก อันเป็นประโยชน์ต่อองค์กรปกครองท้องถิ่นของไทยโดยรวม

6. ผลจากการศึกษาในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ หรือเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาเรื่องอื่นๆ ในทำนองเดียวกันหรือคล้ายคลึงเกี่ยวเนื่องกันในอนาคตได้

นิยามศัพท์สำคัญ

บ้านใหญ่	หมายถึง กำนันเปี๊ยะ และกลุ่มคนสนิท ได้แก่ ลูกหลาน ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และลูกน้องคนสนิท
กลุ่มพัทยาก้าวหน้า	หมายถึง กลุ่มที่บ้านใหญ่สนับสนุนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ในการเลือกตั้งปี 2524, 2528, และ 2532
กลุ่มสร้างสรรพัทยา	หมายถึง กลุ่มที่บ้านใหญ่สนับสนุนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ในการเลือกตั้งปี 2536

- กลุ่มรักษ์พทยา** หมายถึง กลุ่มที่บ้านใหญ่สนับสนุนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพทยาประเภทที่หนึ่ง ในการเลือกตั้งปี 2540
- ส.ม.** หมายถึง สมาชิกสภาเมืองพทยา
- สมาชิกสภาเมืองพทยาประเภทที่หนึ่ง** หมายถึง สมาชิกสภาเมืองพทยาที่มาจากกาเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเมืองพทยา
- สมาชิกสภาเมืองพทยาประเภทที่สอง** หมายถึง สมาชิกสภาเมืองพทยาที่มาจากกาแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- กลุ่มการเมืองหลัก** หมายถึง กลุ่มการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากบ้านใหญ่ในแต่ละครั้งที่มีการเลือกตั้ง และจะเป็นกลุ่มที่สามารถชนะการเลือกตั้งในทุกครั้ง
- ทรัพยากรทางการเมือง** หมายถึง แหล่งหรือฐานที่มาของอำนาจทางการเมือง ได้แก่ ฐานะทางสังคม บุคลิกภาพ ความสามารถ ความชำนาญ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความมั่งคั่ง ชื่อเสียง พรรคพวกเพื่อนฝูง

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอการศึกษาและผลการศึกษา สามารถแบ่งเป็นบทๆ ได้ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 เป็นบทนำ จะกล่าวถึง สภาพปัญหา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบข่ายและข้อจำกัดของการวิจัย แนวทางของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการนำเสนอผลการศึกษา

บทที่ 2 เป็นแนวความคิด และทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งได้แก่ แนวความคิดและทฤษฎีโครงสร้างอำนาจในชุมชน ประกอบด้วยแนวความคิดและทฤษฎีอำนาจและอิทธิพล แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชนชั้นนำ และแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจ แนวความคิดและทฤษฎีการเมืองและกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วยแนวความคิดและทฤษฎีการเมืองท้องถิ่น และแนวความคิดและทฤษฎีกลุ่มการเมือง แนวความคิดและทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ ประกอบด้วยแนวความคิดการเกิดกลุ่มในสังคมไทย แนว

ความคิดและทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งงานวิจัยด้านโครงสร้างอำนาจในชุมชน การเมืองท้องถิ่น และการเมืองการปกครองของเมืองพัทยา โดยจะสรุปเป็นประเด็นสำคัญๆ ที่ผู้วิจัยแต่ละคนใช้เป็นแนวทางการศึกษา และผลที่ได้จากงานวิจัยนั้นๆ

บทที่ 3 กล่าวถึงสภาพของเมืองพัทยาซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษา โดยจะแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยสังเขป จากนั้นจะศึกษาเทศบาลระบบผู้จัดการในเรื่องแนวคิด หลักการ และโครงสร้างของระบบ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาเทศบาลกับผู้จัดการเทศบาลและนำมาเปรียบเทียบกับการจัดองค์กรปกครองเมืองพัทยา ประกอบกับการอธิบายเหตุผลและความจำเป็นในการนำรูปแบบการปกครองท้องถิ่นระบบผู้จัดการเทศบาลมาใช้กับเมืองพัทยา เพื่อที่จะเข้าใจรูปแบบเมืองพัทยาในปัจจุบันและปัญหาของการใช้รูปแบบดังกล่าว

บทที่ 4 จะอธิบายถึงการกระจุกตัวของอำนาจในกลุ่มการเมือง อันได้แก่ กลุ่มการเมืองหลักเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถรวมกลุ่มเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันโดยอาศัยการอุปถัมภ์จากผู้มีอิทธิพลที่อยู่ภายนอกกลุ่ม และจากการที่ได้รับการอุปถัมภ์นี้เอง ทำให้กลุ่มดังกล่าวกลายเป็นกลุ่มที่ครอบครอง และผูกขาดอำนาจในเมืองพัทยามาโดยตลอดและอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็เป็นการกระจุกตัวของกลุ่มคนชั้นนำผู้มีอำนาจการตัดสินใจในการบริหารกิจการต่างๆ ของเมืองพัทยา และผลจากการกระจุกตัว ย่อมจะมีความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่มการเมืองหลัก และผู้สนับสนุนกลุ่ม อันจะส่งผลต่อการตัดสินใจต่างๆ ไปในทางเกื้อหนุนแก่กลุ่มพวกของตนตามธรรมชาติของระบบอุปถัมภ์ โดยในบทนี้จะอธิบายถึงการกระจุกตัวของอำนาจอยู่เฉพาะกลุ่มคนชั้นนำอย่างละเอียด ส่วนลักษณะการอุปถัมภ์ และผลการตัดสินใจที่ต้องคำนึงถึงความเป็นพวกเดียวกันจะอธิบายในบทต่อไป

บทที่ 5 อธิบายถึงลักษณะระบบอุปถัมภ์ภายในกลุ่มคนชั้นนำเมืองพัทยา โดยเฉพาะภายในกลุ่มคนชั้นนำทางการเมือง ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในกิจการต่างๆ ของเมืองพัทยา โดยกลุ่มดังกล่าวสามารถรวมกันได้เพราะการมีผู้อุปถัมภ์คนเดียวกัน และจะอธิบายผลที่มีต่อการตัดสินใจในการบริหารกิจการของเมืองพัทยา ซึ่งเป็นการพิสูจน์สมมติฐานให้สมบูรณ์

บทที่ 6 บทสรุป และข้อเสนอแนะ โดยจะสรุปเนื้อหาทั้งหมดโดยย่อ โดยจะเน้นที่การค้นพบสิ่งสำคัญตามสมมติฐาน และอธิบายเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาเมืองพัทยาที่ควรจะเป็นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเมืองพัทยาทั้งทางด้านการเมืองและการบริหารต่อไป สุดท้ายจะเสนอแนวทางหรือประเด็นที่ควรทำการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้การศึกษาปัญหาเมืองพัทยาและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น